

V projektu, který trénoval paměť, a teďka pracuju jak v poradně, tak v terénu. Já to znám jako nejbliž k rodinám, které vlastně řeší péči o klienty, no a protože nám jde o to, abysme postupně se nám povedlo zlepšit péči o klienty, tak je tenhle projekt s vyhledáváním s předcházením, nebo s předáváním informací před tím než vlastně si rodina všimne, jo abysme- protože čím dřív se demence odhalí tím je větší šance na prodloužení kvalitního a schopného života. Tak já vám děkuju za váš čas, zato že jste ochotná tady se semnou podělit o tady ty informace a já si tady možná budu i dělat i rovnou poznámky, takže jenom se zeptám nebo na začátek jestli máte nějakou zkušenost s demencí, jestli jste se o někoho starala nebo byl někdo v okolí, kdo byl poblíž?

Ano v okolí byl, byla to moje tchýně, ale nebyla jsem s ní v kontaktu jako že bych se o ní starala.

Takže jenom jste prostě slyšela vlastně ty blízké, co se starali, nebo věděla jste, že řeší tyhle potíže.

Já vám to řeknu ještě takhle, já jsem rozvedená, v době vlastně kdy už jsem byla rozvedená, jsem za ní chodila na návštěvy, a můj bývalí manžel vlastně bydlel v Praze takže se s ní zas tolik neviděl, ale ještě má bratra, kterej bydlel tady ve Stružinci, ten jí docela jako navštěvoval. Já teda samozřejmě taky ale bylo to už takový, že jsem jí neměla jako na starost jo, věděla jsem, že se tam něco děje ale nebyla to moje v uvozovkách starost.

Jo takže nedotklo se to vašeho osobního života?

Ne ne ne.

Máte nějaké zájmy a koníčky? Dotklo se jich to?

No vlastně ne.

Nedotklo se to žádných.

Protože já jsem nebyla ten účastník toho, že bych se starala, že jo.

Tak je dobré i tady to že prostě jste neměla omezení v tom životě.

Ale kdybych jí měla na starosti tak to by se asi dotklo to si myslím, že asi jo no. Tak to vám pak všechno řeknu, jak to všechno bylo

Jo jo jo, tak já zkusím se tahle ptát. Je něco konkrétního co si představíte, když se řekne demence?

Tak já nevím, demence to je asi něco jinýho než Alzheimer.

Alzheimer je jedna forma demence, takže mluvíme téměř o stejné věci v různých projevech.

Tak asi určitě zmatenost, nepamatování si takových těch věcí který se udály před chvilkou nebo třeba včera ale vím teda, že si ty lidi pamatujou co se událo před x lety, v dětství že jo, že tam to naskakuje asi líp. A člověk má tak strach a samozřejmě protože někdy si nevzpomenete tak už si říká aha je to tady. Ne ne ne nebudu se vůbec o tom zmiňovat, rouhat, takže samozřejmě představa tam je.

Je tam představa. Tak, vzpomínáte si, kdy vlastně jste slyšela o nějakých příznacích vlastně u té tchýně, která byla nejbližší člověk, který trpěl Alzheimerem nebo demencí.

Tak ona byla vždycky strašně ochotná, jako když jsem jí o něco poprosila viz. třeba nevím měla jsem nějaký narozeniny a byla jsem někde na nějaký dovolený a věděla jsem, že sem mám do práce v pondělí přinést koláč, tak jsem jí poprosila, a to najednou vím, že zapomněla, pak to bylo takový, jsme vždycky vlastně o svátcích vánočních, první svátek byl v naší rodině, druhé svátek byl u ní. A ona vždycky nachystala jídla, pití a tenkrát jsme tam přijeli trošku dýl ne na ten oběd, a ona neměla nic, ona nám ohřála buřty, takže to jsme říkali co to je. Ty moje děti z toho byli úplně vykulený, už byli

dospělí. Říkali co se to děje, babička zapomněla. Tak to byli takový věci který nám nešli na rozum a věděli jsme, že se teda něco začíná dít. Pak jsem k ní třeba přišla na návštěvu, jsem hodně za ní chodila v neděli odpoledne, a ona mě vyprávěla takový věci že tam na ní někdo bouchal v noci. Ona bydlela pak, ona byla vdova, bydlela sama v domku v Benešově, že tam na ní někdo ve 3 hodiny bouchal. Já říkám, ale babi to není možný, jako kdo by se na vás- ne pojd' se podívat tady jsou stopy ve sněhu, tak jsem s ní šla, tam byli stopy od ptáčků a říkám, tady nic není vidíte, ne ne ne to už asi zapadlo. Sníh nepadal. Jo tak takovýhle věci, nějaký ty její představy to byli, no takže se to pak začlo trochu řešit a vlastně manžel bývalej, ona pochází babička od Vlašiny, a on jí tenkrát že se vědělo, že už tam nemůže jako bydlet sama. Takže jí vlastně dohodily, to byl takovej pečovatelskej dům, kde měli hezký pokoje a chodily k nim pečovatelky, že jim dávaly obědy a večeře. Takže jen taková dovozková služba jinak tam bydleli samy, takže i tam pak to nezvládala.

Takže musela odejít.

Musela odejít už do, to bylo, jak se to tam jmenovalo-

Tohle byl domov s pečovatelskou službou a tamto už byl asi nějaký domov pro seniory.

Další fáze byla už vyloženě na Alzheimeru a to bylo v Terezíně. Tam je takovej velkej dům a tam je jedno patro vyloženě na Alzheimeru. Tam už to teda bylo, že teda kluci prodali barák a vlastně babičce nestačil ten důchod, ten pobyt ale měli takovej prostě fond, z kterýho to platili a vím, že Luboš, ten můj bývalý manžel, on pak vlastně najednou- když ještě bydlela doma a on bydlel v Praze tak se tak jako nestaral v uvozovkách samozřejmě, ale pak si to vzal jako na povel, pak se v něm něco úplně zlomilo a on jí navštěvoval. On pak si koupil domeček u Litoměřic, takže měl k ní blíž, nebo z tý Prahy. Takže jí hodně navštěvoval a on jí dokonce přihlásil do nějakýho- ty podrobnosti nevím, do nějakýho projektu, že jezdil každé měsíci s ní myslím do Kutné Hory, kde asi jí přezkušovali z něčeho, nějaký léky ji dávali nevím jestli nějaký placebo nebo-

Možná že v té době to bylo, jak se dělali výzkumy, takže jí zařadili do nějakého výzkumu, který řešil léčbu.

Přesně, takže ty podrobnosti nevím, ale vím, že s ní jezdil a hodně jí bral na výlety no a pak už, pak už to bylo špatný, pak už byla ležák a zemřela tam.

Jak byste popsala vlastně svoje znalosti ohledně demence? Věděla jste něco nebo jste všechno musela hledat nebo-

Tak já jsem vlastně nic nehledala, protože jsem zase s ní v kontaktu nebyla, ne nic jsem si nehledala, prostě to člověk co zná z televize, z knih.

Takže rozumím tomu že ani jste nesháněla informace protože se vás to-

Ne netýkalo, to bylo na klukách.

Tak takže tady si můžu udělat poznámku, že vlastně to řešila rodina jako synové?

Ano, proto jsem vám řekla, že jsem rozvedená, aby jste věděla že už se mě to jako v uvozovkách netýkalo.

Jo to vlastně ani ta informace pro mě není jakoby úplně důležitá, jestli jste, nejste, protože kdo dneska není na druhé straně. Jo ale někdo to třeba ani jako nezvládne, jsou prostě i děti, které měli vztah a teďka nezvládnou tu změnu, takže i toto je všechno v pořádku. Takže já si tady udělám poznámku, že vše toto řešili synové, a já si napíšu, že jezdila jste na návštěvu, dokud byla doma.

Ano ano, přesně. Pak jsme samozřejmě jí navštěvovali taky, ale to už moc nic nepamatuju.

To že má nějakou formu demence jste se dozvěděla teda od bývalého manžela nebo od někoho jiného nebo jste na to přišla sama?

Ne tak my jsme na to přišli sami, že se něco děje určitě.

A vzali jste jí potom někam k lékaři na vyšetření?

Byla tady určitě, byla u Paní doktorky Huškové, neurologie. Tak tam chodila určitě a já mam pocit jestli s ní vždycky byl ten Milan nebo Luboš. Nebo to zvládala sama ještě, ze začátku.

Nevadí to, ale většinou už člověk nezvládá tyhle věci. Nezvládá objednat se a dojít takže chodily na neurologii, a asi si nevzpomenete, jak dlouho trvalo mezi tím, než jste si uvědomili změny.

Určitě.

Když jste to potom zjistila, že vlastně má nějakou formu demence byl pro vás, řekněme úlevné nebo nějakým způsobem spíš stresující zjištění té diagnózy?

No takový smutný že jo, protože člověk tak nějak se s tím nechce smířit. Najednou, potom člověk kterej byl vitální ona jako v té vesnici byla taková jako byla u vítání občánků, byla taková činná. Ted'ka najednou už nechtěla nikam chodit a je to takový smutný no.

To je smutné to máte určitě pravdu. Když se na to podívám tak že vy jste jakoby přímo nepečovala tak chybělo vám něco nějaký dostatek informací? Zajímala byste se třeba víc, kdybyste věděla, že je třeba poradna kam se můžete přijít zeptat, jak máte-

To určitě, to určitě no.

Takže třeba nějaká možnost poradenství bližších informací protože běžně můžete jít na úřad se zeptat, na co máte nárok jako příspěvky, na dávky, nebo kam se máte obrátit.

Ale takové poradenství tady asi není, je tu ten lékař, který teda je jako obvodní, ten jí teda poslal na tu neurologii a kdyby samozřejmě určitě byla nějaká ordinace na tohle tak si myslím, že by to bylo určitě dobrý, to jako každopádně. Nebo možnost někde si poradit.

Jo protože já mam zase třeba zkušenost že velmi často stačí třeba změnit maličkosti, když vám někdo řekne co a jak se děje, a může to jako ten vztah i tu péči jako zlepšit. Tak proto se ptám. Víím, že na poradnu nebo na informace máte nárok na každém místě, které se zabývá sociální službou, ale těch služeb je opravdu hodně tak víím že ne každá ta služba jde jakoby do hloubky že vám poradí ty přesné věci. Takže rozumím dobře, že poradenství nebo místo kde by vám řekli co a jak dělat, na co máte nárok, tak to by vám ulehčilo.

Určitě protože aby tam ta rodina mohla přijít a poradit se že jo jako k obvodákovi těžko. Já teda nevím, jestli třeba ty kluci když byli na té neurologii, jestli komunikovali s tou doktorkou, třeba jo třeba jim poradila, já jsem u toho nebyla, takže nevím. Každopádně ta pomoc by byla určitě dobrá.

Jo to je to s čím se setkáváme často že oni ti obvodní lékaři třeba řeknou, ano je to demence nebo věková demence, ale že už jim pak chybí- jak oni mají ten široký rozhled přes všechny nemoci, tak jim chybí to specifikum. Jo proto vlastně je i ta snaha tu poradnu dělat. Tak co vám přišlo v té době složité jakoby nějakým způsobem na doptávání?

No já jsem v té situaci, kde jsem se nevyptávala, já jsem byla taková mimo. Určitě by vám ten bývalí manžel řekl ty informace větší. Já teda ne.

Jako to nevádí, protože i když stojíte na okraji tak i ten okraj se vás týká, protože vnímáte změnu člověka. Vnímáte to chování, nějak to musíte přijmout, i když jste jako okrajově. Pomohla by vám pravděpodobně asi poradna nebo místo nebo člověk, který by vám dodal ty informace.

Každopádně. No to určitě by asi byla služba si dobrá, určitě.

To už zaznělo v té otázce předtím, tady je to ještě víc do hloubky. Takže já napíšu, že chyběla odborná pomoc a informace.

I když třeba tu informaci dostali a proto to pak vlastně rozjeli s tím, že jí přesunuli do toho domova už nebyla schopná sama. Ono by bylo něco jiného kdyby jsme s ní bydleli v tom domku, že jo tak určitě by člověk viděl víc, jak se chová, jak to pokračuje a třeba by to nebylo tak rychlé jak to bylo, protože ona pak nebyla schopná být sama.

Ono tohle to nikdy nevíte jo, a pokud se to neodchytne v čas tak pak stačí maličkost jo emoční stres, nějaká jako informace, jakákoliv informace, kterou prostě není schopnej ten člověk přijmout, drobná zdravotní komplikace a může dojít jako k velmi rychlé a výrazné změně jo. Já tím říkám, že nikdy nejste schopná se připravit na všechno.

Ještě se teda zeptám, vy jste mi trochu nahrála, že teda když se to odchytí dřív, je vůbec teďka možnost, protože já mám dvě děti, dospělí, je třeba možnost, že to je dědičný trochu. Je možnost že by jsi ty děti došly k nějakému lékaři, kterej teda z nějakýho CTčka vidí nějaký to ložisko který by se mohlo-

Tak momentálně já jsem se s tím nikdy nesetkala v praxi, ale momentálně co vím, tak by mělo jít z v krve zjistit gen který je zodpovědný za rozvinutí Alzheimerovy choroby. Může a nemusí, to znamená, i když ten gen máte, nepamatuju si jeho číslo, ale to by prostě měli vědět a na vyžádání by vám to normálně praktik nebo nějaká neurolog měl být schopný udělat a z odběru krve by to mělo být zjistitelné. Ale já jsem to opravdu nikdy v praxi zatím neřešila a teďka jsem četla zrovna včera nebo v sobotu jsem četla úplně nový článek, kde psali že momentálně se dělají další výzkumy že jsou schopni odhalit nějaký gen nebo něco co spouští ukládání plaku v mozku a určitě je teďka už možnost ve vyšším věku požádat třeba o CT hlavy že v rodině byla Alzheimerova choroba nebo demence a už na CT by mělo být vidět i na počátku že se tam něco děje jo že vlastně ten mozek nemáte takhle čistý ale že se vám tam začínají dělat bílá místa na tom CT, takže ano z krve by to mělo být specificky zjistitelný gen a potom na CT nebo na magnetické rezonanci vlastně se to naskenuje a mělo by to ukázat problémy.

No třeba ty děti jsou ještě mladý v uvozovkách teda třicet šest, třicet osm, takže asi by třeba nejdřív chtěli jít na nějaký přezkoušení to je blbost, protože jsou mladý, že jo.

Já si myslím, že až půjdou třeba na preventivku za dva roky, pokud je to teď zrovna nestresuje, ať se zeptají toho praktického lékaře, že se v rodině vyskytla Alzheimerova choroba a že by teda chtěli zjistit, zdali k tomu mají genetické predispozice, ale na já bych na tu genetiku taky bych z toho úplně nevyšlovala ať už to vyjde pozitivně nebo negativně je to jenom informace. Protože jednak nikdy nevíme, co nám to zpustí. Já když jsem před 13 lety začínala nebo před 15 tak informace byla, že to mají lidi s nízkým vzděláním, kteří prostě jako nemají vzdělání, nemají zkušenosti nechtou s tím že to taky podporuje hliník, že tím jak se jedno z hliníkových lžic a podobně tak že to taky ovlivňuje a dneska vlastně nikdo sto procentně nedokáže říct, jsou to jenom předpoklady, které se hledají totéž ta genetika.

Máme tady knihu, krásná knížka je to z Ameriky vědkyně chytrá ženská, někde v padesáti letech se to objevilo u ní.

Jedna z nejlepších knih o Alzheimeru jako je to fikce, tohle to je jako fiktivní román ale výborně sepsaný a to samé ještě pokud nemáte tak výborná kniha je Jaká budu umírat a to je autobiografie Australské premiérky nebo ministryně která dostala Alzheimeru ve čtyřiceti dvou letech. Jo takže ty knihy různé začínají být dostupné, takže i ty informace se šíří. Je něco co by vám víc pomohlo v té situaci, vám asi úplně ne, pro vás to bylo takové jako pozorování z dálky trochu.

Přesně, přesně.

Je v okolí někdo další kdo by vás mohl nějak podpořit nějaká instituce. Myslíte že kdyby teďka se třeba v bližším okolí někdo takhle objevil u koho by jste zjistila že začíná zapomínat kam by jste se obrátila nebo kam byste si myslela že můžete jít kde vám poradí.

Nejdřív asi k tomu obvodákovi, kterej by mě poslal k nějakému jinému doktorovi no, jinak instituci nevím, neznam. Nevím kam bych šla

Dobře. Právě tady jako V Semilech je teďka poradna, takže tam vlastně jako většinou jsem já.

Vlastně kdybych se zamyslela tak bych si to uvědomila. Nebylo to v Semilských novinách psaný?

Bylo bylo ale to jako za ten rok je tam tolik informací že člověk když se dostane do toho stresu, že kolikrát zapomene, ale je třeba dobré začít i u toho lékaře a potom hledat. Tak já tady napíšu, že na poradnu jste zapomněla, ale to je úplně v pořádku. Možná třeba zase by vám to třeba někdo připomněl. A napadá vás ještě nějaké místo kromě obvodáka a teďka té poradny?

No, je tady ten Hospic ale to už je něco jinýho že to jsou lidi už jsou na tom tak špatně že je to pomoc těm rodinám, je to tak? Že tam za nima dojížděj a ulevujou jim od té bolesti.

Vždycky když nevíte tak když dojdete na nějakou tu sociální službu ať už se týká toho konkrétního problému tak by vás měly odkázat někam dál protože většina těch služeb má přehled co ve městě nebo v okolí je, jo takže jedno jestli budete hledat pomoc s demencí nebo prostě pro někoho kdo je nevléčitelně nemocný

Myslíte že na ten úřad na tu sociálku by člověk měl jít?

Určitě a klidně když dojdete na to konkrétní místo tak by měli vědět o dalších službách. Co kdyby existovalo přímo v místě kde bydlíte nějaké místo kam by jste se přímo mohla obrátit na diagnostiku demence nebo na odborníka který by vám poradil, že by to třeba bylo konkrétní místo knihovna, obecní úřad, hasiči, že by jste věděla že tam prostě přijdete a dostanete seznam míst, kam se obrátíte. Bylo by to třeba zajímavé?

Jako myslíte, příklad jo, že my bysme tady radily lidem, kam mají jít jako?

Ano nebo by tady byl třeba letáček, že byste prostě jenom předala informaci, jo prostě tak jak tady máte ty nástěnky tam byli různé letáčky na různé akce tak by tady prostě bylo odkaz. Ale že by jste prostě věděla že přijdu do knihovny nebo k hasičům nebo na ten obecní úřad tam mi řeknou ano, tuto pomoc vám zajistí tahle služba a najdete jí v téhle pořádně nebo v tomhle místě nebo tyhle to dělají takhle. Bylo by třeba fajn vědět, že máte někoho, kdo vás nasměruje takhle?

Spíš mě přijde takový, že by to mělo být na té Sociálce, na tom úřadě.

Tak tam mají taky povinnost základního sociálního poradenství ale vlastně tohle už je odborné Sociální.

Takže my bysme byla taková poradna kde bysme říkali, tak tady je letáček tady si napište telefonní číslo.

Ano a tam zavolejte. Já se ptám z toho důvodu, že někdy je jednodušší jít na neúřední místo než na úřední. Já třeba hodně nerada chodím na úřad, ale do knihovny chodím ráda.

Ano určitě tohle je pozitivní místo tady lidi moc s problémama nechoděj jo to já si myslím že by to nebylo špatný.

Jaké veřejné místa ve vašem okolí navštěvujete, a kde si myslíte, že by to bylo nejvhodnější místo a proč?

Tak já navštěvu spíš ti kulturní stánky, jako je kulturní centrum golf že jo když jsou akce, divadlo, koncerty, do kina, do knihovny bych snad ani nechodila, kdybych tady nepracovala. Přírodu navštěvuju tam nic takovýho nenejadu a tady v Semilech muzeum a samozřejmě kultura.

A kam byste šla třeba pro ty informace nebo kde si myslíte, že by byli nejvíc dostupné pro ty lidi?

Městský úřad protože to je taky otevřený prostor, že jo i tam dole.

Ještě něco?

Asi ne.

A ta knihovna?

No tak jasně Jo jsem myslela, že když jsme se o tom bavili, jo jo jo. Ten kulturní dům to asi ne to je dům, kterej tam funguje do třech hodin v těch kancelářích a pak tam jsou ty akce jako po večerech spíš to já myslela že se ptáte co navštěvuju, ale tam si to nepřestavuju.

Ale představila byste si to jako vhodné místo ten městský úřad a knihovnu.

Nebo Informační středisko, to je taky otevřený, mělo by být celý týden.

Super. Ve které fázi diagnostiky je podle vás nutná návštěva u pacienta doma a nejde ji provést ve veřejném prostoru? A kdy jako si myslíte na začátku, vprostřed.

No možná že v tom prostředí svým že ten člověk by se tak nebál jako se bojí u toho doktora, třeba když ví že ji tam budou z něčeho zkoušet, tak když se u toho dotyčného objeví nějaký problémy s tou pamětí tak kdyby třeba i častěji ten člověk ho mohl navštěvovat v domácím prostředí že by se ten nemocný cítil určitě líp doma a odpovídal by bez strachu na to, co se ho ten dotyčný ptá no to jako každopádně.

A rozumím tomu teda teďka správně, že z toho vašeho pohledu by to bylo ideální ve všech fázích, dokud by nebyla nutná úplně jako kontrola lékařská ale i kdyby někdo přišel do domácnosti vám to přijde vhodnější než hned toho někoho třeba brát k lékaři?

Nevím teda jako ten člověk, třeba babička, jak bysme jí to třeba vysvětlili protože to bych viděla teda v tom prvopočátku že by se to třeba dělo, jak bysme ji vysvětlily, babi přijde sem paní, která se vás na něco bude ptát, nějaká sestřička že by jsme jí řekli to by bylo pak asi na nějakým uvážení jak jí to sdělit ale myslím si že by to bylo lepší než hnedka ten doktor.

Dobře. V jakém momentě se má komunikace ohledně diagnostiky změnit z dálkové na osobní?

Tam byl asi ten strach, aby něco nepodpálila, aby se jí něco nestalo, když už ta fáze je taková horší než jen to zapominání. Může zapomenout vypnout plyn, že jo, to je těžký.

Které osoby kromě lékaře by se mohli na diagnostice podílet a které ne, kdo si myslíte, že může pomoci?

Viděla bych to spíš jako zdravotní personál a ne nějaký úředník, i když kdyby ten úředník byl vyškolený a věděl by co se má ptát tak asi i to že jo.

Takže proškolený odborník? Takže já si píšu zdravotní personál nebo proškolený odborník, jo?

Ano

Pokud by se do zachycení a včasné diagnostiky demence v menších obcích měli zapojit další osoby, kdo by to byl?

Babička byla hodně taková aktivní tak by to byli nějaký ty spolky, ve kterých byla ty lidi jí znali, taky jsi toho pak všímali, chodila zpívat s ženskou. Jako myslíte, že u toho okolí byl někdo, kdo by jí sledoval? Nebo já tomu teďka nerozumím.

Na tom zpívání si někdo mohl všimnout, že buďto zapomene přijít nebo že dělá věci jinak než dřív a z toho důvody že by tam byla sousedka, která by přišla a řekla, Maruško pojď semnou na zpívání a už je to člověk který by jí třeba pomáhal a mohl informovat rodinu, že když tam není, nebo třeba sousedé. Někdo by mohl pomoci v té diagnostice, nebo třeba někdo další.

Nejdřív si teda všimne rodina samozřejmě, pak bysme třeba poprosili, s kým kamarádi, samozřejmě bych se zeptala, budete jí sledovat, jestli nedělá nějaký mineli, tak ano určitě by to šlo takhle tak se domluvit s těma kamarádkama aby nám, to je hrozný, teďka chci říct nabonzovaly.

My pořád máme v sobě zakořeněný že když někdo něco řekne tak je to žalování ale Ten začátek může pomoci hodně protože když přijde člověk na návštěvu jednou za týden tak si těch změn nemusí všimnout dokud je navařeno a dostane ten oběd na který přijel. Ale ty spolky můžou být vlastně první lidi a můžou nasměrovat kam dál. Ještě někdo vás třeba takhle může jakoby nasměrovat nebo nějaký člověk kromě lékaře vás napadá?

Nevím tak kamarádi, ta instituce do který chodila.

Spolky, dobře a když si představíte člověka který bydlí sám a víte, že ho příbuzní navštěvují málokdy a tak nemusí vždycky vědět co a jak se děje. Při jaké příležitosti byste si mohla všimnout, že už tam je nějaká míra demence nebo zapomínání a kdy si uvědomujete, že je dobré zasáhnout při jaké situaci?

No tak já třeba bydlím v paneláku, kdyby se něco dělo přímo u sousedů tak člověk s nima promluví tak asi z té mluvy bych něco zjistila nebo zase sem pořád v práci, nejsem pořád v bytě, takže nesleduju, možná až jednou budu v důchodu tak budu sledovat, co bude venku, ale teďka bych si asi nevšimla, kdyby se něco dělo. Je pravda, že na té vesnici to je takový jednodušší tam ty sousedi jsou spolu víc navštěvují se, povídají si spolu přes ten plot, tam byli čtyři domu, takže oni věděli, ale my v těch panelácích to máme jinak.

A kde teda zajišťujete co se v obci děje jakou roli hrají veřejné instituce a třeba hospoda, odkud máte informace, odkud čerpáte informace co se děje ve městě nebo co je nového, co je jiného?

Já jsem hodně taková aktivní v tom sportu, takže máme takový party jako na kolo, na běžky a tak občas kamarád řekne, hele teďka jsem potkal spolužáka a on mě pomalu vůbec nepoznal, takže od známých no.

Takže od přátel asi nejvíce a třeba v restauraci nebo v hospodě. Ale to že jdete do restaurace není zdroj informací?

Ne ne.

Takže od přátel, od známých ale restaurace je spíš posezení, ale není to informační. Takže já si napíšu, že restaurace ne, protože já když tam jdu tak si tam jdu s někým sednout, ale můj tatka tam domlouvá věci, takže možná muži tam mají větší informativnost než my. Takže restaurace co se týká informativnosti ne ale přátelé a známý. Známy nejvíc. Jaká je tady nabídka aktivit pro podporu paměti v okolí?

Tak to trénování paměti tady máme.

Takže to je kurz.

Pak si myslím, že spousta studentů tu university třetího věku to měla v hlavě taky, že si budou trénovat tu paměť to tady máme asi desátý rok. Jinak o ničem nevím, že by někde něco se takového dělo kromě tady nás.

Prima. A tak to je dobré to jsou dvě věci to je super. Jaký typ a formu osvěty byste uvítala?

Jako ty přednášky se mi líběj. Ještě vlastně tady, to má pod palcem Paní Píková nějaký seskupení lidí modřín. Má skupinu důchodců, různé aktivity s nima dělá a teďka nás poprosila jestli by jsme jim nepřišli udělat přednášku, co se čte, čtou se knihy my je teďka zrovna nemáme protože jsou rozpučovaný, budeme chystat třeba hodinovou přednášku, kde jim budem pouštět třeba mluvený slovo z té ukázky nebo jim něco přečteme, takže to vím že je takováhle skupina v řekách, jezděj s nima na výlety. Vlastně město pořádá s nima zájezdy.

A ještě se zeptám poslední věc, jak aktivní je u vás v obci komunitní život?

Tak kdybych to brala v těch Semilech tak určitě přes Waldorfskou školu že jo ty se tam scházej hodně. Já to tak nevyhledávám takže vlastně moc nevím, vím že tady chovali slepice tam se scházeli to je taky nějaká komunita.

Já si myslím, že je to myšleno hlavně jako v tom smyslu setkávajících se na různých akcích jakoby ať už jsou to podle mě akce v knihovně nebo v nějakých centrech.

Třeba ta universita to je taky komunita, i když se to méně ty lidi některý jsou od začátku a pokračují a nabalují se nový to samý to trénování paměti no jinak žádný komunitní centra nevyhledávám.

Jo to bohatě stačí, já vám děkuju, že jste si na mně našla čas

Ještě vám teda řeknu mojí mamku, jestli teda můžu.

Určitě.

Moje mamka kolik jí bylo osmdesát tři. Bydlela tady kousek a ta byla úplně v pohodě, četla, pamatovala jsi všechno, byla samostatná a pak nám začala padat a zjistilo se, že začíná mít nějaký nádor na hlavě, takže jí to museli odoperovat a vrátil se nám úplně jinej člověk. My jsme tři sourozenci, všichni jsme tady a nebyli jsme schopný se o ní postarat jako po té operaci protože na tom byla fakt špatně takže byla na té následný péči tady v Semilech a pak to bylo tak špatný že jsme měli strašný štěstí, že jsme našli domov důchodců tady v Semilech, takže jsme ji navštěvovali a pak už to bylo tak špatný že pak teda zemřela. Víme že v domově důchodců je nějaký patro kde jsou lidi s demencí a Alzheimerem ale ona ještě byla taková, brala jsem jí ven a na výlety pak už na vozejkou protože už nemohla chodit. Takže jsem to poznala vlastně až po té operaci, najednou ten člověk se vám vrátí úplně jinej a je to teda mazec no. Obdivuju lidi, který se dokážou čtyři a dvacet hodin- jako

vzdaj se svého povolání a dokážou se postarat o toho člověka, protože to teda klobouk dolů musí to být strašně těžký.

Je to těžké.

Takže to my jsme nedokázali ani jeden

Ono to někdy nejde. Když se podíváte na to, že rodiče se dožívají většího věku, než kdy dřív my pracujem mnohem déle a najednou máte zajistit všechny tyhle věci tak to je prostě složité a pokud ještě máte vyrůstající děti.

To by bylo dobrý ale stejně člověk má prostě výčitky svědomí.

Má ale ta doba je zas trochu jiná velmi často když využijete služeb ve smyslu, že dáte maminku nebo tatínka do domova důchodců a máte čas jít do práce, odpočinout si a přijdete tam, věnuje tu hodinu plné pozornosti.

Stejně to je ve mně protože pak byla korona a my jsme se s ní nemohli rozloučit protože nebyli návštěvy a dostala kovid samozřejmě byla korona a my jsme se s ní nemohli a ni rozloučit protože nebyli návštěvy a dostala kovid samozřejmě takže se s ní člověk tak jako nerozloučil a doufám že to zpracuju nějak časem, je to dva roky no to člověka jako mrzí ale myslím si že to rozhodnutí jsme udělali dobře že jsme jí navštěvovali, že jsme tři tak jsme se tam střídali ale prostě jsme ji nedokázali samy jako si jí vzít.

Jo ale ono to nejde. Chtěli by jsme to chtělo by to velké množství lidí, ale ty podmínky nejsou takové aby jste to dokázala všechno zafinancovat, aby jste dokázala tu péči poskytnou, abyste nepřišla o příjem je to složité a vůbec není nic špatného na tom využít ty služby, co tady jsou a věnovat tu pozornost když tam jste a pak je to taky v pořádku.

